OFFSHORE NORGE

093 - Anbefalte retningslinjer for avfallsstyring i offshorevirksomheten

FORORD

Denne retningslinjen er anbefalt av Offshore Norges fagnettverk for avfallshåndtering og Offshore Norges Forum for klima og miljø. Videre er den godkjent av administrerende direktør.

Deler av innholdet i dokumentet har vært kommunisert og diskutert med Miljødirektoratet, avfallskontraktørene hos Norsk forening for farlig avfall (NFFA) og DGM underveis i prosessen.

Ansvarlig fagsjef i Offshore Norge er fagsjef havmiljø som kan kontaktes via Offshore Norges sentralbord +47 51 84 65 00.

Denne Offshore Norge retningslinjen er utviklet med bred bransjedeltagelse fra interesserte parter i den norske petroleumsindustrien og eies av den norske petroleumsindustrien, representert av Offshore Norge. Administrasjonen er lagt til Offshore Norge.

Offshore Norge
Hinna Park
Fjordpiren, Laberget 22, 4020 Stavanger
Postboks 8065, 4068 Stavanger

INNHOLD

Forord 2

Innhold 3

1 Innledning 5

1.1 Formål 5
1.2 Terminologi, definisjoner og forkortelser 5
1.3 Referanser 8

2 Synliggjøring av endringer 10

3 Myndighetenes målsettinger og rammebetingelser 12

3.1 Myndighetenes målsetting 12
3.2 Hjemmelsgrunnlag 12
3.3 Myndighet 13
3.4 IMO-krav 13
3.5 Krav i henhold til IMDG koden 14
3.6 Krav i henhold til IBC koden 14
3.7 GOMO – felles retningslinjer for transport av forurenset last 14
3.8 Avfallsstyring 15
3.9 Andre krav - produsentansvar 15
3.9.1 Krav til medlemskap i returselskap for EE-avfall 15
3.9.2 Krav til medlemskap i returselskap for emballasje 15
3.9.3 Krav til medlemskap i returselskap for kasserte batterier 15

4 Tiltak for avfallsforebygging og sirkularitet 17

5 Klassifisering og merking 19

5.1 Avfallsdefinisjonen 19
5.2 Avfall eller produkt 19
5.3 Ikke-farlig avfall 19
5.4 Farlig avfall 20
5.4.1 Klassifisering av farlig avfall 20
5.4.2 Deklarering av farlig avfall 21
5.4.3 Annen dokumentasjon 22
5.4.4 Eksport av farlig avfall 22
5.4.5 Kvikksølvholdig avfall 23
5.5 Radioaktivt avfall 23
5.5.1 Definisjon og inndeling av radioaktivt avfall 23
5.5.2 Prinsipper for måling/identifikasjon av radioaktivt avfall 24
5.5.3 Prinsipper for håndtering av radioaktivt avfall 24
5.5.4 Krav til merking/deklarasjon under farlig gods regelverk 25
5.6 Annet avfall 25
5.6.1 Smittefarlig avfall 25
5.6.2 Eksplosiver 26
5.6.3 Innkapslede radioaktive kilder 26
5.7 Emballasje og lastbærer 26
5.7.1 Bruk av emballasje 26

5.7.2 Merking av emballasje ... 26
5.7.3 Tom-emballasje ... 27
5.7.4 Valg av lastbærer ... 27
5.7.5 Volumreduksjon ... 27
5.8 Basiskarakterisering av avfall som skal deponeres ... 27
5.9 Sikkerhetsrådgiver for transport av farlig gods på vei ... 28
5.10 Avvik og korrigeringer ... 28
5.11 Gjenvinning ... 28
5.12 Fargekoding og merking ... 29

6 Måltall, avfallsrapport, og miljøregnskap ... 30

6.1 Måltall ... 30
6.2 Miljøregnskap ... 31
6.3 Rapportering ... 31

7 Kontraktskrav ... 33

1 INNLEDNING

1.1 Formål

Denne retningslinjen er utarbeidet for å møte industriens behov for en felles bransjestandard for avfallsstyring.

Målsettingen har vært å:

- innarbeide felles tolkning av regelverket, definisjoner, forståelse av avfallsforebygging og bruk av avfallskategorier for å kunne effektivisere håndtering, heve kvaliteten av interne og eksterne rapporter, og muliggjøre sammenligninger internt mellom medlemsbedriftene i Offshore Norge og med andre bransjer nasjonalt.
- legge til rette for en bedre og kjemisk mer entydig klassifisering av farlig avfall fra offshore sektoren.

Retningslinjen gjelder for aktiviteter knyttet til undersøkelse og produksjon offshore. Den omfatter ikke:

• Raffinerier og andre landanlegg
• Utrangerte offshore-innretninger
• Helse og arbeidsmiljøaspekter ved håndtering av radioaktivt avfall
• Utslipp til sjø, som er dekket av operatørenes utslippstillatelser
• Avfallshåndtering etter oljevernaksjoner

1.2 Terminologi, definisjoner og forkortelser

I dette kapittelet er sentrale begreper og forkortelser som brukes i retningslinjen samlet i to tabeller. Den første tabellen gir definisjoner av sentrale begreper, mens den andre gir en oversikt over forkortelser og deres betydning.

Begrep	**Definisjon**
Avfall	Løsøregjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere. Avløpsvann og avgasser regnes ikke som avfall. (Forurensingsloven § 27)
Avfallsforebygging	Tiltak som reduserer mengden avfall før avfallet oppstår og bidrar til reduksjon av avfallets negative miljø- og helseeffekter.
Avfallshåndtering	Mottak, innsamling, transport, mellomlagring, behandling og annen disponering av avfall.
Avfallskode	Norsk kode for klassifisering av avfall etter NS 9431.
Avfallsstyring	Planlegging, organisering, oppfølging og dokumentasjon av aktiviteter knyttet til forebygging og håndtering av avfall.
Boreslop	Vanndig boreavfall med lavt innhold av partikler og olje.
Emballasje	Beholderen eller den separate enheten som avfallet leveres i og sammen med.
Energiutnyttelsesgrad	Energiutnyttelsesgrad defineres som utnyttet energi dividert på produsert energi uttrykt i prosent.

Farlig avfall	Avfall klassifiseres iht avfallsforskriftens § 11-2 som farlig avfall basert på bestemmelsene i avfallsforskriftens kapittel 11, vedlegg 1 og 2, hvor det henvises til EAL-koder med stjerne eller hvor konsentrasjon av farlig stoff overskrider grenseverdiene gitt i eget vedlegg til kapittel 11 i forskriften
Farlig gods	Stoffer og gjenstander som omfattes av regelverket for transport av farlig gods, herunder ADR/RID og IMDG. Se ADR/RID kapittel 1.2 og IMDG kapittel 1.1.2.1 som viser til SOLAS kapittel VII regel 1 Definisjoner
Gjenvinning	Tiltak der hovedresultatet er at avfall kommer til nytte ved å erstatte materialer eller ressurser som ellers ville blitt brukt, eller forberedes til dette. Gjenvinning kan inndeles i ombruk, materialgjenvinning og energiutnyttelse.
Gjenvinningsgrad	Andelen som gjenvinnes av levert avfallsmengde
Ikke-farlig avfall	Avfall som ikke er klassifisert som farlig avfall etter avfallsforskriften § 11-2
Kapslet radioaktiv strålekilde	Radioaktivt stoff som er innkapslet for å forhindre spredning av det radioaktive stoffet til omgivelsene. (Strålevernforskriften, § 4 bokstav m.)
Lastbærer	Enhet som brukes til å samle, sikre eller transportere avfall, for eksempel container, tank eller annen transportenhet.
Operatør	Den som på rettighetshavernes vegne forestår den daglige ledelsen av petroleumsvirksomheten (Petroleumsloven kapittel § 1-6)
Radioaktiv strålekilde	Strålekilde inneholdende radioaktivt stoff, dvs. stoff som sender ut alfa-, beta-, gamma- eller nøytronstråling (Strålevernforskriften, § 4 bokstav q.)
Radioaktivt avfall	Løsøregjenstander eller stoffer som regnes som avfall etter forurensningsloven § 27 første ledd, og inneholder eller er forurenset med radioaktive stoffer med spesifikk aktivitet som er større eller lik verdiene angitt i vedlegg I bokstav a. (Forskrift om radioaktiv forurensning og avfall § 2 bokstav c).
Sorteringsgrad	Andelen av en samlet avfallsmengde som er sortert i definerte avfallsfraksjoner.

Forkortelse	Betydning
ADR/RID	Internasjonalt regelverk for landtransport av farlig gods på henholdsvis veg (ADR) og jernbane (RID). I avfallsstyringen regulerer dette regelverket hvordan farlig avfall (som klassifiseres som farlig gods) skal klassifiseres, emballeres, merkes og dokumenteres før det transporteres bort fra virksomheten.
Bq	Enhet for aktivitet av et radioaktivt stoff, likt antall desintegrasjoner eller utsendte partikler pr. sekund i en bestemt stoffmengde (DSA)
CSRD	Corporate Sustainability Reporting Directive
DSA	Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet
EAL	Den Europeiske avfallslisten (European List of Waste)
EE	Elektriske og elektroniske produkter
ESRS	European Sustainability Reporting Standards
EU	Den europeiske union
GOMO	Guidelines for Offshore Maritime Operations
HMS	Helse, miljø og sikkerhet
IBC	International Code for the Construction and Equipment of Ships Carrying Dangerous Chemicals in Bulk
IMDG	International Maritime Dangerous Goods Code
IMO	International Maritime Organization
INLS/CoF	International Pollution Prevention Certificate for the Carriage of Noxious Liquid Substances in Bulk/Certificate of Fitness
LEL	Lower Explosive Limit (nedre eksplosjonsgrense)
LRA	Lavradioaktiv avleiring
MARPOL	International Convention for the Prevention of Pollution from Ships
NFFA	Norsk forening for farlig avfall
NORM	Naturlig forekommende radioaktive materialer (Naturally Occurring Radioactive Material)
OECD	Organisation for Economic Co-operation and Development (Organisasjonen for økonomisk samarbeid og utvikling)
OSV	Offshore Support Vessel
SOLAS	International Convention for the Safety of Life at Sea
UN-nummer	(engelsk United Nations) Firesifret kode som identifiserer farlige materialer og gjenstander som transporteres

1.3 Referanser

- Aktivitetsforskriften: Forskrift om utføring av aktiviteter i petroleumsvirksomheten (FOR 2010-04-29-613)
- Avfallsforskriften: Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (FOR 2004-06-01-930)
- Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA), Veileder nr.13: *Veiledning om radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall fra petroleumsvirksomheten*
- Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA): *Retningslinjer for rapportering av radioaktive stoffer fra petroleumsvirksomheten*
- European Chemicals Agency (ECHA): Classification and Labelling Inventory (C&L Inventory), tilgjengelig i ECHA CHEM for klassifisering og merking
- Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff (FOR-2002-06-26-922)
- Forskrift om landtransport av farlig gods (FOR-2009-04-01-384) og ADR/RID-håndboken
- Forskrift om lossing, lasting, lagring og transport innen kommunens sjøområde og havner innenfor samme område av farlige stoffer og varer (FOR-2009-12-15-1543)
- Forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktiv forurensning og radioaktivt avfall (FOR-2010-11-01-1394).
- Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste (FOR-2005-10-11-1196)
- Forurensningsforskriften: Forskrift om begrensning av forurensning (FOR-2004-06-01-931)
- Forurensningsloven: Lov om vern mot forurensninger og om avfall (LOV-1981-03-13-6)
- GOMO: *Guidelines for Offshore Marine Operations*
- IMDG-koden: International Maritime Dangerous Goods Code
- MARPOL: International Convention for the Prevention of Pollution from Ships
- Miljødirektoratet M-107: *Retningslinjer for rapportering fra petroleumsvirksomhet til havs*
- Miljødirektoratet M-3030 2025: *Nasjonal avfallsplan og avfallsforebyggingsprogram 2026-2031*
- NFFA og Forum for miljøkartlegging og -sanering veileder: *Hva gjør avfall farlig*?
- NFFAs veileder: *Deklarasjon og transport av farlig avfall og radioaktivt avfall*
- Norsk standard NS 9431:2026 – *Klassifikasjon av avfall*
- NORSOK S-003: *Environmental care*
- Offshore Norge. *044 - Anbefalte retningslinjer for utslippsrapportering.*
- Offshore Norge. *116 - Anbefalte retningslinjer for pakking, sikring og transport av last, samt brukerkontroll av lastebærere*
- Offshore Norge. *132 - Anbefalte retningslinjer for identifisering, vurdering, kontroll og oppfølging*

av kvikksølveksponering

- Produktkontrolloven: Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (LOV-1976-06-11-79)
- SOLAS: *International Convention for the Safety of Life at Sea*
- Strålevernforskriften: Forskrift om strålevern og bruk av stråling (FOR-2016-12-16-1659)
- Veileder til karakterisering og mottakskontroll av avfall til deponi (Sirk Norge, Norsk Industri, Maskinentreprenørenes Forbund, NFFA)

2 SYNLIGGJØRING AV ENDRINGER

Revisjon 5 i 2026 omfatter endringer i Retningslinje, Vedlegg 1, Vedlegg 2a/2b, Vedlegg 3 og Vedlegg 4. Det er ikke gjort endringer i Vedlegg 5.

- Retningslinjen:
  - Retningslinjen er oppdatert i tråd med NS 9431:2026 Klassifikasjon av avfall, med tilhørende endringer i terminologi, avfallskoder og prinsipper for klassifisering.
  - Kapittel 3 om myndighetenes målsettinger og rammebetingelser er oppdatert i tråd med ny Nasjonal avfallsplan og avfallsforebyggingsprogram for 2026-2031.
  - Kapittel 4 er vesentlig omarbeidet og utvidet fra avfallsreduksjon til avfallsforebygging og sirkularitet. Tiltakene er strukturert etter innkjøp, organisatoriske tiltak og tekniske/operative tiltak, med tydeligere kobling til avfallshierarkiet og sirkulær økonomi.
  - Prinsippene for klassifisering er tydeliggjort. Klassifiseringen i Vedlegg 2a og 2b legges til grunn som hovedregel, samtidig som andre klassifiseringer kan benyttes når dette er faglig begrunnet og dokumentert i samhandling mellom operatør og avfallskontraktør. Prinsippet om unike kombinasjoner av avfallskode og EAL-kode er også tydeliggjort.
  - Veiledningen om deklarering, merking og håndtering er oppdatert og presisert. Dette omfatter blant annet tydeliggjøring av hva som forstås som emballasje ved merking, og at utskrift av deklarasjonen som følger avfallet beskrives som god praksis
- Vedlegg 1:
  - Vedlegget er oppdatert i tråd med NS 9431:2026, med tilhørende endringer i avfallskoder, avfallsgrupper og klassifisering.
  - Omtalen av prosesstål er omarbeidet med nye avfallskoder og tydeligere klassifisering.
  - Omtalen av bore- og brønnrelatert avfall er vesentlig omarbeidet, med oppdaterte avfallskoder og nærmere føringer for klassifisering av ulike typer bore- og brønnvæsker og tilhørende avfall.
  - Vedlegget er utvidet og presisert for flere særskilte avfallsfraksjoner, blant annet tekstiler, eksplosjonsfarlig avfall, laboratorieavfall, svartstøv og tom, ikke rengjort emballasje.
- Vedlegg 2a og 2b
  - Klassifiseringstabellen er gjennomgått og vesentlig utvidet med nye og endrede kombinasjoner av avfallskoder og EAL-koder i tråd med NS 9431:2026 og revidert klassifiseringspraksis.
  - Det er blant annet gjort endringer i klassifisering av bore- og brønnrelatert avfall, og tabellen er utvidet med mer detaljerte klassifiseringer for blant annet radioaktivt avfall, kjemikalier, maling og gasser.
  - Tabellen for tankvaskavfall er oppdatert med endrede og mer detaljerte klassifiseringer. Det er blant annet innført et tydeligere skille mellom ulike typer brine og borevæsker.
- Vedlegg 3
  - Oppdatert og forenklet i tråd med dagens løsning for Avfallsdeklarering.no, med økt bruk av henvisninger til tilgjengelig veiledningsmateriale.
- Vedlegg 4
  - Fjernet eksempel utfylling av deklarasjonsskjema

Revisjon 4 i 2024 har endringer i Retningslinje og Vedlegg 1. Det er ikke gjort endringer i Vedlegg 2-5:

- Nye sorteringskrav
- Nye og endrede definisjoner
- Endret struktur i Vedlegg 1
- Noen mindre korrigeringer

I løpet av 2012 ble det gjort en omfattende revisjon av hele retningslinjen sammen med alle vedlegg. Noen mindre endringer ble gjort i januar 2014.
Det er gjort en ny revisjon i 2018. Bakgrunnen for denne revisjonen er innføring av elektronisk system for deklarering av farlig avfall, men revisjonen har også medført følgende endringer i retningslinjen og vedlegg:

- Retningslinje:
    - Oppdatering knyttet til myndighetenes målsetning (3.1)
    - Krav om avfallsstyring og avfallsplan (3.8)
    - Krav om produsentansvar - medlemskap i returselskaper (3.9)
    - Kapittel 5 om klassifisering og merking. I tillegg til avsnitt om elektronisk deklarering (5.4.2) er kapitlet oppdatert blant annet på følgende punkter
        - Oppdatering av definisjon (5.1)
        - Spesifisering av leveringskrav (5.4)
        - Klassifisering av farlig avfall (5.4.1)
        - Eksport (5.4.4)
    - Nytt delavsnitt om valg av lastbærer (5.7.4)
    - Beskrivelse av avvik og korrigeringer (5.10)
    - Oppdatering angående rapportering, spesielt knyttet til tankvaskavfall (6.3)
- Vedlegg 1
    - Oppdatering av beskrivelse om grenseverdier for farlig avfall, med tilhørende tabeller
    - Nytt avsnitt om rivningsavfall
    - Oppdatert avsnitt om blåsesand
    - Oppdatering av beskrivelse om boreavfall
    - Nytt avsnitt om avfall som frigir gass, samt avsnitt om avfall etter offshore rensing av slop
    - Oppdatert avsnitt om tankvaskavfall
    - Noen enkeltjusteringer og presiseringer
- Vedlegg 2, klassifiseringstabellen er splittet til to vedlegg, 2a (tabell for klassifisering av farlig avfall og radioaktivt avfall) og 2b (tabell for klassifisering av tankvaskavfall)
    - Tankvaskavfall flyttet ut til eget vedlegg og tillagt noen ekstra fraksjonslinjer
    - Fraksjonslinjer for ikke farlig avfall tatt ut av tabellen
    - Klassifisering av vannbasert avfall er endret
    - Lagt til noen fraksjonslinjer med borerelatert avfall
    - Lagt til fraksjonslinjer for avfall fra P&A-aktiviteter
    - Lagt til flere fraksjonslinjer for lab-avfall, samt noen andre fraksjonslinjer
    - For farlig avfallsfraksjoner som tidligere var oppførtuten stjernemerkede EAL koder er det valgt stjernemerket EAL kode
    - Endret forslag til transportklassifisering på noen avfallstyper
- Vedlegg 3
    - Omskrevet hele dokumentet etter innføring av elektronisk deklarering av farlig avfall og radioaktivt avfall
- Vedlegg 4
    - Eksempel av tidligere deklarasjonsskjema i papirversjon er erstattet med skjermdump av eksempel elektronisk deklarasjon
- Vedlegg 5
    - Ingen endringer

3 MYNDIGHETENES MÅLSETTINGER OG RAMMEBETINGELSER

3.1 Myndighetenes målsetting

Norsk avfallspolitikk har historisk sett vært fokusert på forsvarlig håndtering av avfall, men er i den senere tid endret til avfallsforebygging. Det er også stadig mer ambisiøse mål på området gjennom EUs avfallsregelverk, inkludert EUs rammedirektiv om avfall og direktivet om selskapers bærekraftsrapportering (CSRD).

Gjennom stortingsmeldinger fastsettes myndighetenes målsettinger og forventninger til avfallshåndtering. Det overordnede nasjonale miljømålet under forurensingsområdet er at *"at forurensing skal ikke skade helse og miljø." (Miljømål 4.1, Miljøstatus).* Nasjonal avfallsplan og avfallsforebyggingsprogram 2026–2031 refererer til følgende nasjonale miljømål som er særlig relevante for avfall:

> Miljømål 4.2:
> Bruk og utslipp av kjemikalier på prioritetslista skal stansen
>
> Miljømål 4.3:
> Utviklingen i mengden avfall skal være vesentlig lavere enn den økonomiske veksten
>
> Miljømål 4.4
> Materialgjenvinningen av avfall skal øke

Avfallsplanen legger videre vekt på avfallsforebygging og en mer sirkulær ressursbruk. Dette innebærer økt oppmerksomhet på å redusere avfallsmengder, fremme ombruk og materialgjenvinning og redusere innholdet av helse- og miljøskadelige stoffer i produkter, materialer og avfallsstrømmer. For offshorevirksomheten innebærer dette at avfallsstyringen bør ha særlig fokus på forebygging av avfall og farlig avfall, effektiv ressursutnyttelse og løsninger som legger til rette for ombruk og materialgjenvinning. I tillegg til forebygging av farlig avfall, er avfallsplanen samtidig tydelig på at farlig avfall må håndteres forsvarlig for å unngå forurensing eller skade, noe som innebærer å ta farlige stoffer ut av kretsløpet. Sortering og riktig behandling krever god kompetanse, og er en sentral del av avsfallsstyringen for petroleumsvirksomheten.

3.2 Hjemmelsgrunnlag

Forurensningsloven legger føringer for alle aktiviteter offshore når det gjelder lagring/oppbevaring, håndtering, klassifisering, merking og transport av avfall, inklusiv farlig avfall og radioaktivt avfall. I tillegg gir HMS-regelverket føringer for å etterleve myndighetskrav knyttet til sikkerhet, arbeidsmiljø og vern av ytre miljø i petroleumsvirksomheten.

For levering av farlig avfall benytter Miljødirektoratet begrepet "levere med befriende virkning". Det innebærer at avfallsprodusenten ikke lenger har ansvar for avfallet dersom avfallsprodusentens deklarasjonsplikt etter avfallsforskriften § 11-12 er overholdt, og avfallet er levert til en mottaker som har tillatelse til å håndtere avfallet etter §§ 11-6 og 11-7 i forskriften. Etterlevelse av deklarasjonsplikten anses oppfylt når virksomhet som leverer farlig avfall har gitt tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Det avtales mellom operatørselskap og avfallskontraktør hva som anses som tilstrekkelig informasjon. Ved tilsyn skal dokumentasjon kunne fremlegges. Aktuell dokumentasjon er deklarasjon, manifest, årsrapport.

Ikke-farlig avfall skal også leveres til lovlig avfallsanlegg med mindre det gjenvinnes eller brukes på annen måte etter forurensningsloven § 32. Med lovlig avfallsanlegg menes her anlegg som har tillatelse etter fl § 29. Her vil man også kunne bruke begrepet levering med befriende virkning, dersom avfallet er levert i henhold til regelverket.

Operatøren plikter å sørge for at all håndtering av avfall, herunder farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensingsloven, herunder avfallsforskriften.

Avfallsforskriftens kapittel 11 om farlig avfall og kapittel 16 om radioaktivt avfall gir føringer for leveringsplikt, håndtering, oppbevaring, deklarering og merking etc. av farlig avfall og radioaktivt avfall.

Avfallsforskriftens kapittel 10A om utsortering og materialgjenvinning av enkelte avfallstyper legger føring hva som kreves utsortert ved kilden. Forskriftskapittelet ble implementert i januar 2023 og gjeldende p.t er at for eksempel matavfall og resirkulerbart plastavfall skal sorteres ut for materialgjenvinning.
Miljødirektoratet publiserte i august 2023 retningslinjer om virksomheters plikt til å sortere avfall.

- Nåværende sortering av plastavfall anses som tilstrekkelig for å tilfredsstille de nye kravene. Overvåking og rapportering av volumer plastavfall etter § 10a-8 anses som tilfredsstilt gjennom rapportering og monitorering i tråd med kapittel 6 i denne retningslinjen.
- Dagens praksis med utslipp av oppkvernet matavfall vurderes å være i henhold til kravene om lovlig forurensing som beskrevet i Forurensningsloven § 8 og Veiledning til Styringsforskriften § 34. Dette er fordi slik forurensing ikke medfører nevneverdig ulempe og kan dermed finne sted uten tillatelse. I henhold til MARPOL Vedlegg V, Regel 5, er det uttrykkelig fastsatt at oppkvernet matavfall kan slippes ut fra både faste og flytende plattformer, i tillegg til skip, når utslippet skjer mer enn 12 nautiske mil fra land og oppfyller krav om maksimal partikkelstørrelse på 25 mm. Denne praksisen oppfyller også kriteriene for "vanlig forurensing" som beskrevet i Veiledning til Styringsforskriften § 34, hvor det fremgår at utslipp som ikke medfører nevneverdig ulempe, eksempelvis sanitært avløpsvann, kan regnes som vanlig forurensing og dermed være tillatt uten særskilt tillatelse..

Forskriftskravet inkluderer fra 1.januar 2025 også andre avfallstyper: Glass/metallemballasje, tekstiler og papp/papir. Eksisterende praksis med sortering av glass/metallemballasje og papp/papir forventes tilstrekkelig for å ivareta forskriftskravet. Det er dog viktig å være oppmerksom på kravet om å sortere ut og levere tekstiler som egen fraksjon, se også vedlegg 1.

Aktivitetsforskriften omtaler forbud mot å kaste fast avfall over bord (§ 72). Mulighet for tilsetting av spillolje til produksjonsstrømmen, samt krav til tillatelse etter forurensningslovens kapittel 3 for dette er også omtalt her. Disponeringen må registreres i henhold til tillatelse.

3.3 Myndighet

All offshore industri opererer under betingelser som skal sikre vern om ytre miljø i petroleumsvirksomheten. Dette er enten gitt gjennom forskrifter, samtykker fra Havindustritilsynet, utslippstillatelser fra Miljødirektoratet eller tillatelser fra DSA. Bedrifter som håndterer avfallet skal ha myndighetenes relevante tillatelser til gjennomføring av tjenester som mottak, lagring og behandling. Det er ikke krav til tillatelse til transport av avfallet, men det stilles krav til kompetanse for transportøren. Miljødirektoratet er tilsynsmyndighet vedrørende avfall og farlig avfall når avfallet er ombord på innretning. Hovedsakelig er det Statsforvalteren (mottak og mellomlagring) eller Miljødirektoratet (behandling) som er ansvarlig for tilsyn med de aktivitetene som utføres på land. Kommunelegen er tilsynsmyndighet for smittefarlig avfall ved håndtering på land. DSA er tilsynsmyndighet for alt avfall med aktivitet over grenseverdi for radioaktivitet avfall (se kapittel 5.5) både på innretning offshore og de aktivitetene som utføres på land.

3.4 IMO-krav

IMOs krav til avfallsstyring er uttrykt i Marpol 73/78 annex V («Regulation for the prevention of pollution by garbage from ships») og gjelder for alle skip og flyttbare og faste innretninger (inkludert forsyningsfartøyer, plattformer, samt floteller og borerigger ankret opp på felt, m.m.).

IMOs krav til sorteringskategorier anses å representere minimumskrav for flyttbare innretninger, og er ikke i konflikt med Offshore Norges anbefalte retningslinjer.

IMO krever registrering av ilandført avfall og avfall som slippes ut i en "Garbage Record Book" (avfallsdagbok). I henhold til det oppdaterte regelverket er det likevel ikke krav om avfallsdagbok for flyttbare innretninger som er i petroleumsvirksomhet på norsk kontinentalsokkel, forutsatt at innretningen har et system for å loggføre avfallshåndteringen om bord (Forskrift om endring i forskrift om miljømessig sikkerhet for skip og flyttbare innretninger, § 11). Dette er en endring fra tidligere regelverk som tillot dispensasjon for faste eller flytende plattformer under leting eller utvinning på havbunnen (MARPOL, vedlegg V, Regel 10, punkt 4 (ii)).

Uavhengig av dette vil tjenesteleverandør som mottar avfallet fra et rederi eller en operatør på forsyningsbasen, registrere og føre et regnskap over mottatt og behandlet avfall i henhold til de krav som er satt i kontrakten mellom kunden og tjenesteleverandør.

Utvidede IMO-krav til avfallsstyring trådte i kraft av 1. januar 2013. Dette inkluderer krav til oppdaterte avfallsplaner og plakater. Avfallsplakater skal som minimum beskrive utslippskrav i regel 5 til vedlegg V (kun oppkvernet matavfall <25 mm tillatt sluppet til sjø, men ikke matolje), mens avfallsplan skal som minimum inkludere prosedyre for avfallsminimering, innsamling/håndtering, lagring, ilandsending (disposing of garbage), ansvarsforhold og bruk av utstyr.

Når en rigg er ved land for oppgradering, reparasjon og ikke er under kontrakt, er rigg-eieren (riggselskap, rederi) ansvarlig for avfallsstyring (administrasjon og håndtering) i denne perioden. Dersom avfall generert i denne perioden følger med rigg/skip ut på havet til neste oppdrag, er dette avfallet fortsatt rederiet sitt ansvar. Når en rigg/skip ikke er under kontrakt med en medlemsbedrift i Offshore Norge (operatør), er det kun IMO-krav, eller nasjonale kystkrav til avfallsstyring, som gjelder.

3.5 Krav i henhold til IMDG koden

Ved transport av farlig gods fra offshore installasjon til onshore base skal kravene i IMDG regelverket følges. Til forskjell fra ADR-regelverket skal dokumentasjonen i tillegg til UN-nummer, fareklasse, fareseddel og emballasjegruppe også inkludere ”proper shipping name”, ”shippers declaration”, EmS nummer og opplysning om godset er ”marine pollutant”.

Krav til transportdokumentasjon dekkes av multimodal dangerous goods form.

3.6 Krav i henhold til IBC koden

Ved transport av farlig flytende last i bulk fra offshore installasjon til onshore base skal kravene i IBC koden følges. Bestemmelsene er nedfelt i kodens kapittel 20. Alle OSV fartøy som er sertifisert til å føre farlige kjemikalier i bulk (INLS/CoF sertifikat) må forholde seg til dette gjennom IMO resolusjon A.673(16) (Guidelines for the Transport and Handling of Limited Amounts of Hazardous and Noxious Liquid Substances in Bulk on Offshore Support Vessels).

3.7 GOMO – felles retningslinjer for transport av forurenset last

Offshore Norge har i samarbeid med flere aktører, utarbeidet et felles ”god praksis-dokument” for sikker styring av offshore forsyning og riggflytting (Guidelines for offshore marine operations). Retningslinjen har en egen del (Appendix– 10 F) for å hjelpe operatørene med å beskrive våt returlast som de vil overføre til land for behandling ved hjelp av slamtankene på offshore-servicefartøyer. Dette

inkluderer omtale av problemstillinger og tiltak, inkludert målinger og dokumentasjon, for å hindre hendelser med slik last.

Kortfattet beskrivelse er gitt i kapittel 5.4.3 i denne retningslinjen. Kapittel 10 i GOMO som omhandler bulklast operasjoner er ikke nærmere beskrevet her.

3.8 Avfallsstyring

§ 72 i Aktivitetsforskriften stiller krav til at operatøren utarbeider en plan for avfallshåndtering. Etablering av plan for avfallshåndtering og ikke minst avfallsminimering bør være del av planleggingsarbeid så tidlig som ved design av rigg/plattform, jfr. Innretningsforskriftens § 67.

Det anbefales å utarbeide en prosedyre eller prosess som beskriver overordnet hvordan farlig, radioaktivt og ikke-farlig avfall skal håndteres i selskapet. Her bør reduksjon av mengde avfall, kildesortering, gjenvinning, resirkulering og eventuell energigjenvinning, samt valgte KPI'er omtales.

Det bør i tillegg utarbeides felt- eller installasjonsspesifikke oversikter over sorteringsfraksjoner og hvor en har de ulike stasjoner for kildesortering.

3.9 Andre krav - produsentansvar

3.9.1 Krav til medlemskap i returselskap for EE-avfall

Importører og produsenter av EE-produkter er ifølge avfallsforskriften (§ 1-10) pliktige til å finansiere innsamling og håndtering av EE-avfall og dette skal gjøres ved å være medlem i et returselskap for EE-avfall. Medlemskapet skal dekke de EE-produkter som produsenten importerer eller produserer i Norge, men medlemskapet trenger ikke være i det returselskapet som håndterer EE-avfallet direkte fra operatør. Vederlag som innbetales til returselskapene skal dekke den innsamling og behandling av EE-avfall som skjer i dag. Kostnadene knyttet til medlemskap i returselskap er vanligvis knyttet til den mengden EE-produkter som tilføres det norske markedet ved import og/eller produksjon. Det er ikke fastsatt faste satser for vederlag/miljøgebyr av myndighetene eller EE-registeret.

En produsent er i denne sammenheng enhver som ervervsmessig importerer eller i Norge produserer EE-produkter til det norske markedet (ref avfallsforskriftens § 1-3, pkt m). Kravet inntrer så snart EE-registeret har registrert at man har importert elektriske eller elektroniske produkter. EE-registeret fremskaffer data om dette fra Toll- og avgiftsdirektoratet.

Bestemmelsene i dette kapitlet omfatter ikke EE-produkter som er fastmontert i innretninger som kan registreres i Petroleumsregisteret etter lov 29. november 1996 nr. 72 om petroleumsvirksomhet.

3.9.2 Krav til medlemskap i returselskap for emballasje

Importører og produsenter av emballasje (>1000 kg) er ifølge avfallsforskriften (§ 7-5) pliktige til å finansiere innsamling, sortering, materialgjenvinning og annen behandling av brukt emballasje og emballasjeavfall. Dette skal gjøres ved å være medlem i et returselskap som er godkjent av Miljødirektoratet.

En produsent er i denne sammenheng enhver som ervervsmessig importerer eller i Norge produserer emballasje eller emballerte produkter til det norske markedet (ref. avfallsforskriftens § 7-3, pkt d).

3.9.3 Krav til medlemskap i returselskap for kasserte batterier

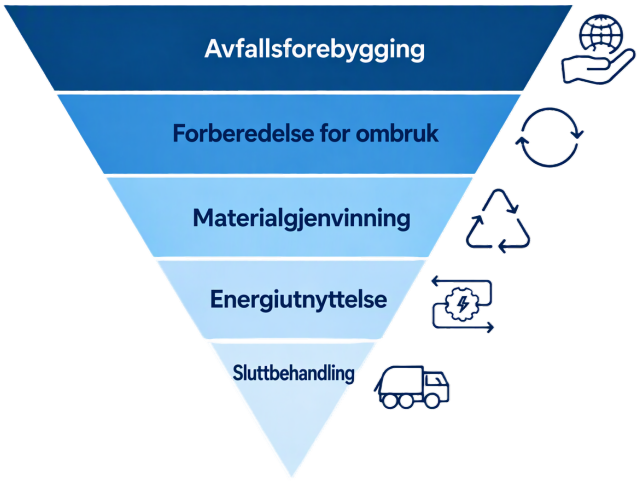
Importører og produsenter av batterier er ifølge avfallsforskriften (§ 3-7) pliktige til å oppfylle sitt produsentansvar gjennom medlemskap i et godkjent returselskap for kasserte batterier. En produsent

er i denne sammenheng enhver som ervervsmessig importerer eller i Norge produserer batterier for det norske markedet, herunder batterier som er innebygd i andre produkter.

Medlemskapet skal dekke den eller de batterikategorier som produsenten importerer til eller produserer i Norge. Produsenter av batterier som er innebygd i EE-produkter og som er medlem i godkjent returselskap for EE-avfall trenger ikke, for så vidt gjelder disse batteriene, å være medlem i et returselskap for batterier.

4 TILTAK FOR AVFALLSFOREBYGGING OG SIRKULARITET

Avfallsforebygging er å hindre at avfall oppstår. Avfallsforebygging dreier seg om hvordan ressursene kan utnyttes bedre. Avfallshierarkiet er sentralt i avfallsregelverket og en skal strebe etter å være på høyeste nivå i hierarkiet.

Figur 1. Avfallstrekanten

Mange av de viktigste valgene for å forebygge avfall tas allerede ved innkjøp. Ved å vurdere krav til avfallshåndtering og ressursutnyttelse tidlig, kan man velge produkter og løsninger som støtter avfallshierarkiet og bidrar til sirkulær økonomi.

Nedenfor er det foreslått flere viktige vurderingskriterier ved innkjøp samt andre organisatoriske, tekniske og operasjonelle tiltak.

Innkjøp
- Redusere forbruket av ressursintensive produkter
- Velge produkter som har lang levetid
- Velge produkter som er gjenvinnbare
- Velge produkter som er laget av gjenvunnet materiale
- Velge produkter som har minst mulig, men nødvendig emballasje
- Velge miljømerkede produkter
- Redusere avfallets innhold av farlige stoffer ved å velge alternative, mindre helse- og miljøskadelige produkter
- Redusere innkjøp av engangsartikler som beger, bestikk, pappkartonger, o.l.

Organisatoriske tiltak
- Stille krav i intern styrende dokumentasjon om avfallsforebygging og sirkulær økonomi i tidlig fase og gjennom hele drift- og avslutningsfasen.
- Stille kontraktskrav til leverandører om sirkulær økonomi, f.eks. avfallsforebygging, returordninger, unngå emballasje o.l.

Tekniske og operasjonelle tiltak
- Redusere generering av avfall ved å rense materialstrømmer og slippe til sjø der dette er mulig og i tråd med tillatelser og regelverk
- Planlegge oppstarts- og nedstengingsaktiviteter med hensyn til avfallsreduksjon
- Reinjeksjon av enkelte fraksjoner
- Tilrettelegge for å øke levetiden på utstyr gjennom forebyggende vedlikehold
- Forbedre kildesortering av avfall som kan gjenvinnes for å unngå avfall til deponi

- Sikre fullstendig tømming av emballasje (kanner, fat, flasker, sekker m.m.)

Avfallsforebygging handler også om å utfordre etablerte forbruksmønstre og finne løsninger som gir bedre ressursutnyttelse gjennom hele verdikjeden. Et viktig bidrag til økt ressursutnyttelse kan være bedre samordning i bransjen for å finne felles løsninger som hindrer at avfall oppstår. Dette kan f.eks. være å ta i bruk standardisert utstyr internt i selskap og mellom operatørene og på denne måten legge til rette for økt gjenbruk både internt og mellom selskapene.

5 KLASSIFISERING OG MERKING

Rett klassifisering av produkt og avfall er nøkkelen til god avfallsforebygging og styring. Operatør er ansvarlig for å vurdere hva som er avfall og hva som er produkt. Videre er avfallsprodusenten/operatøren ansvarlig for å vurdere om avfallet er farlig avfall og dermed omfattes av kapittelet om farlig avfall i avfallsforskriften. Myndighetene kan ved tvil avgjøre om avfallet er farlig eller ikke.

5.1 Avfallsdefinisjonen

Forurensningslovens § 27 definerer avfall slik: «Med avfall menes løsøregjenstander eller stoffer som noen har kassert, har til hensikt å kassere eller er forpliktet til å kassere. Som avfall regnes ikke avløpsvann og avgasser.»

På engelsk brukes vanligvis begrepene ”hazardous waste” og ”non-hazardous waste”. I Offshore Norges medlemmers og deres tjenesteleverandørers sammenheng brukes ofte begrepet ”ikke-farlig avfall” om non-hazardous waste.

Radioaktivt avfall er definert i kapittel 5.5.
Videre omtales ikke-farlig avfall i kapittel 5.3 og farlig avfall i kapittel 5.4.

5.2 Avfall eller produkt

Dersom en gjenstand/masse/væske ikke er avfall og heller ikke avløpsvann eller avgass, er materialet å anse som et produkt og må oppfylle Produktkontrolloven med forskrifter. Da skal Produktkontrolloven oppfylles, hvilket betyr at materialet skal følges av sikkerhetsdatablad som at det er et produkt. Det kan også være vanskelig å avgjøre når en brukt vare (eks: borevæske) ikke lenger oppfyller produktets spesifikasjon og derfor må kasseres. Dersom materialet ikke er ment for gjenbruk, betraktes det som avfall.

Den som er ansvarlig for vurdering av produktet har også ansvaret for å se til at grensegangen mellom avfall/produkt gjøres rett. Innen offshorevirksomhet vil denne klassifiseringen også få betydning for rapporteringsrutiner og hvilke kontraktregimer som kommer til anvendelse.

5.3 Ikke-farlig avfall

For å oppnå gjenvinnbart avfall er det viktig å ha fokus på kvalitet i levering av fraksjoner og fokusere på at det er et råstoff som skal leveres, og ikke avfall. Dette er viktig for å kunne oppnå nasjonale og selskapsinterne målsettinger om økt gjenvinning av avfall.

Et forslag til kategorier og fraksjoner av avfall med eksempler er gitt i vedlegg 1. Avfallskoder i henhold til Norsk standard for klassifikasjon av avfall (NS-9431:2026) anbefales brukt for ikke-farlig avfall. Det ligger også et forslag til informasjonsplakat som kan brukes. Inndelingen av kategorier gjelder for mottaksapparat/gjenvinningsmuligheter ved retningslinjens revisjonsdato, men antall og type kategorier kan endres i tråd med utviklingen. Dette kan også variere ut fra lokale gjenvinningsmuligheter på land og andre praktiske årsaker. Plassmangel eller mengde generert avfall kan være en slik årsak, men plassmangel bør normalt ikke brukes som argument for å velge færre fraksjoner ved tilrettelegging. Kontraktsmessige forhold kan også påvirke antall avfallsfraksjoner. Eksemplene er gitt som et forslag og er ikke bindende.

5.4 Farlig avfall

Farlig avfall er avfall som inneholder helse- og/eller miljøfarlige stoffer, og krever særskilt behandling for å unngå forurensning, skader osv. Generelle hovedkrav vedrørende farlig avfall er;

- Identifisering
- Forsvarlig lagring, emballering og merking
- Forbud mot blanding med annet avfall, eller mellom forskjellige typer farlig avfall

Deretter:

- Deklarering av farlig avfall
- Transport
- Levering til godkjent mottaker

Leveringsplikten krever at avfallet skal leveres til avfallskontraktør minst 1 gang per år. I praksis betyr det at et farlig avfall ikke kan lagres mer enn 12 måneder. Etter ankomst på forsyningsbase må det farlige avfallet ifølge avfallsforskriften § 11-14 transporteres til avfallsmottaker innen 24 timer eller lengre dersom det er gitt tillatelse til dette.

Dersom det ikke foreligger generell tillatelse til å oppbevare brannfarlig pakket farlig gods lenger enn 8 timer, skal det ifølge § 8-3 i «Forskrift om lossing, lasting mv av farlige stoffer i kommunens sjøområde» gis melding til de lokale brannvernmyndigheter, når oppbevaringen strekker seg ut over dette tidsrom.

5.4.1 Klassifisering av farlig avfall

Myndighetene krever at farlig avfall skal klassifiseres både i henhold til EU-systemets EAL-koder og gjeldende norske avfallskoder (jf. Norsk standard 9431).

- EAL-kode klassifiseringen legger opp til en kildespesifikk klassifisering. Det har vært angitt noen EAL-koder som er spesifikk for ilandført avfall fra oljeboring/-produksjon.
- Avfallskode-klassifiseringen er bygget opp på basis av de ulike typer avfallskjemiske egenskaper. En klassifisering i henhold til avfallskodene vil derfor i praksis være bestemmende for videre sluttbehandling.

Avfall klassifiseres som farlig avfall dersom avfallet beskrives av stjernemerket EAL-kode oppført i avfallsforskriftens kapittel 11, vedlegg 1, eller dersom konsentrasjon av farlige stoffer overskrider grenseverdier gitt i avfallsforskriften kapittel 11, vedlegg 2. Relevante grenseverdier er gitt i tabell 3 og tabell 4 i retningslinjens vedlegg 1 – Omtale av utvalgte avfallsfraksjoner. Dersom konsentrasjoner er oppgitt som konsentrasjon av tørrstoff skal det omregnes til våtvekt slik avfallet foreligger.

Offshore Norge har utarbeidet en klassifiseringsnøkkel for farlig avfall basert på den praksis som er blitt identifisert for ulike typer avfall fra offshorevirksomheten (se vedlegg 2a, Tabell for klassifisering av farlig avfall og radioaktivt avfall og vedlegg 2b, Tabell for klassifisering av tankvaskavfall). I utarbeidelsen av retningslinjen har Offshore Norge fått innspill fra Miljødirektoratet om at en skal bruke eksisterende EAL koder (ikke-offshore spesifikke) der en har avfall som ikke er en direkte følge av produksjon offshore. Ved spørsmål om avfallsklassifisering kan rådgiver for farlig avfall i bedriften konsulteres. Når informasjon om avfall i sikkerhetsdatablad ikke stemmer overens med klassifiseringen gitt i vedlegg 2a, skal sistnevnte klassifisering brukes.

Det ikke er tillatt å fortynne farlig avfall med den hensikt å komme under grensene for farlig avfall. Dette er ikke til hinder for fortynning som er påkrevd av andre hensyn, for eksempel slurrifisering, men det forutsetter at avfallet fortsatt håndteres som farlig avfall.

Avfallsaktør kan ved tvil kontaktes for råd og veiledning vedrørende klassifisering og håndtering. Det må uansett sikres en forsvarlig nedstrømsløsning, da det ikke er gitt at mottaksanlegg tar hånd om alt avfall.

Vedlegg 2a og 2b gir føringer for deklarering av farlig avfall og radioaktivt avfall. Som hovedregel skal deklarasjonene ferdigstilles med klassifisering i samsvar med vedlegg 2a og 2b. Dersom operatør og

avfallskontraktør i samhandling vurderer at en annen klassifisering er mer riktig for det aktuelle avfallet, kan denne benyttes dersom valget er tilstrekkelig dokumentert og begrunnet. Eventuelle avvik fra klassifiseringen i vedleggene skal avklares mellom partene i det enkelte tilfellet.

Vedlegg 2a og 2b er bygget opp med unike kombinasjoner av avfallskode og EAL-kode, slik at hver kombinasjon kun forekommer én gang. EAL-kodene er valgt så presist som mulig innenfor dette prinsippet, ettersom entydige kombinasjoner gir verdi for en enhetlig og overordnet avfallsstyring. For enkelte avfallstyper kan derfor beskrivelsen til den valgte EAL-koden avvike noe fra avfallsbeskrivelsen i vedlegg 2a og 2b.

5.4.2 Deklarering av farlig avfall

Dersom avfallet er definert som farlig avfall skal avfallet deklareres i den elektroniske løsningen for deklarering av farlig og radioaktivt avfall, www.avfallsdeklarering.no. Deklarasjonen skal lages elektronisk, signeres og sendes mottaker. Det skal fylles ut en deklarasjon per avfallstype per last.

- Ved transport av farlig avfall i stykkgods/lastbærere er det god praksis at utskrift av dokumentet fysisk følge selve avfallet fra installasjonen til land og videre til mottaker av avfallet. Dermed vil risiko for at avfallet kommer på avveie reduseres, ref Offshore Norge retningslinje 116, kap 4.
- Ved ilandsending av bulklaster signeres og sendes deklarasjonen elektronisk etter avsluttet bulkoverføring. Dermed kan man angi riktig overført volum på deklarasjonen.

Det anbefales at én dedikert stilling/person som har kunnskap om farlig avfall og ADR/IMDG regelverket, eks. materialkoordinator fyller ut deklarasjonsskjema og signerer på vegne av operatør.

Ved ilandsending av mange lastbærere med samme type avfall, der alle er dekket av én deklarasjon, skal det angis hvilke lastbærere som deklarasjonen gjelder. Dette kan være på felt for nærmere beskrivelse eller i form av en skip-liste opplastet som vedlegg til deklarasjon.

Forsyningsfartøys egenproduserte avfall skal deklareres på rederiet/fartøyet og ikke blandes med installasjonens avfall, men egne deklarasjonsskjema skal fylles ut.

NB! Deklarasjonsskjemaets løpenummer (deklarasjonsnummer) fungerer som sporingsverktøy for avfallet og skal derfor ifølge forskriften være påført emballasjen. Vekt/volum skal påføres deklarasjonsskjema offshore. Vekt/volum kan ofte være vanskelig å beregne nøyaktig, spesielt på større kolli som først kan veies idet avfallet løftes fra installasjon til båt. Vekt/volum vil derfor alltid kontrollveies/kontrollmåles av avfallsmottaker på land, som også korrigerer informasjonen på deklarasjonsskjema. Informasjon om alle korrigeringer er tilgjengelig for hver deklarasjon i den elektroniske løsningen.

For utfylling av deklarasjonsskjema og forslag til koder, se vedlegg 2a/2b og 3. Merk spesielt at det er egne avfallskoder for deponeringspliktig og ikke deponeringspliktig radioaktivt avfall. For transport av flytende avfall i bulk brukes analyseskjema i GOMO (se under) i tillegg til deklarasjonsskjema.

Ved transport av væsker i transporttanker, anbefales gassmåling (H_2S og LEL) og resultat påføres deklarasjonsskjema, eventuelt vurderes registrert på analyseskjema GOMO (se kapittel 5.4.3).

Avfall som reinjiseres ved egen eller andre plattformer skal ikke deklareres i avfallsdeklarering.no. Reinjeksjon skal inngå i tillatelsen fra Miljødirektoratet og skal registreres i henhold til tillatelsen.

Olje- og kjemikalieholdig vann som genereres på innretningen og ikke er direkte knyttet til brønnstrømmen er farlig avfall dersom dette sendes i retur til et landanlegg gjennom en rørledning. Landanlegget må ha egen mottaks- og behandlingstillatelse for farlig avfall for å kunne ta imot og viderebehandle dette.

For enkelte typer avfall feks boreavfall vil det ofte være tredjepart som står for deklarering av avfallet på vegne av operatør. For eksempel deklarerer personell fra rigg-eier farlig avfall som oppstår i

forbindelse med bore- og brønnoperasjoner. Det er i slike tilfeller spesielt viktig at involverte aktører bidrar med nødvendig informasjon om avfallsfraksjonene.

Operatøren, som er ansvarlig for avfallet, bør stille formelle krav og etablere faste rutiner, for eksempel gjennom kontrakt og prosedyrer, for hvordan denne informasjonsflyten skal ivaretas.

5.4.3 Annen dokumentasjon

GOMO:

Operatører som er medlemmer av Offshore Norge er gjennom medlemskapet forpliktet til å følge "Guidelines for Offshore Maritime Operations" (GOMO). I dette er det gitt en anbefaling om hvordan å sikre " beste praksis for frakt av oljeforurenset last for transport med offshore-forsyningsfartøy" i dokumentets vedlegg 10-F. Retningslinjen er gitt for å sørge for at transport av avfallsvæsker skjer på en sikker måte, spesielt med tanke på brannfare og gassutvikling. Dette innebærer at det skal gjøres målinger (flammepunkt, LEL, H_2S, pH, etc.) av væsken på installasjonen før transport. Analyseskjemaet i denne GOMO-retningslinjen skal sammen med deklarasjonsskjema for den aktuelle lasten gjøres tilgjengelig for kaptein før overføring til fartøy. Kapteinen skal avvise lasten om denne ikke er godt nok dokumentert eller ikke egner seg for skipets tanker. Kopi av deklarasjonsskjema og analyseskjema kan om ønskelig sendes elektronisk på forhånd for godkjenning for å redusere ventetid. Originale dokumenter overføres som før. Når returfrakt er avtalt skal, i henhold til retningslinjen kopi av dokumentasjon også gjøres tilgjengelig for mottaker på land.

H_2S-nivå skal være null før overføring fra rigg til fartøy. Mottaker på land skal foreta gassmåling (minimum LEL og H_2S) før væsken losses fra fartøy, og eventuell H_2S-gass som er utviklet underveis til land skal fjernes før lossing av fartøy. Prøve med tanke på brannfarlig væske bør tas av øvre sjikt av væsken. Væsker med flammepunkt på <60 ^{0}C eller som kan inneholde råolje/kondensat, skal ikke under noen omstendighet på tankene til fartøyer som ikke er klassifisert for denne type væsker. Om det oppdages brannfarlig gass under LEL-målingene (Lower explosive limit), må prøver gjentas etter at væsken har stått ro en stund. En må i slike tilfeller sikre at prøven er representativ for væsken som skal returlastes og som et minimum skal den inneholde øvre sjikt. Eventuelle avvik skal rapporteres til definerte mottakere.

Retningslinjen er tilgjengelig på Offshore Norges nettsider med henvisning til (http://www.g-omo.info). Det anbefales at Offshore Norges medlemmer implementerer denne i styrende dokumentasjon og at denne alltid brukes ved transport av flytende avfall på forsyningsfartøyets bulktanker. Dokumentasjonskravet i GOMO gjelder i utgangspunktet ikke transport med skip'er, mobile transport-tanker og iso-tanker (inkludert pneumatisk blåsing av kaks). Det kan likevel i enkelte tilfeller oppstå situasjoner der man finner det hensiktsmessig å kreve testing og dokumentasjon av avfallet i tråd med GOMO, også på mobile transportenheter. Uavhengig av dokumentasjonsformatet er det krav om å gi tilstrekkelig informasjon om avfallet til avfallsmottaker; se også informasjon i vedlegg 1, punkt 4.2.1.

Multimodal dangerous goods form:

For transport av farlig avfall som også er farlig gods på sjø skal avfallet ved transport fra offshore installasjon til land følges også av multimodal dangerous goods form (se Vedlegg 4). I henhold til IMDG koden er det ingen krav om hvilken form informasjonen oppgis på så lenge påkrevd informasjon kommer frem. Offshore Norge anbefaler likevel multimodal dangerous goods form for gjenkjennelse og lik praksis.

5.4.4 Eksport av farlig avfall

Dersom en operatør velger en mottaker i utlandet, skal avfallsforskriftens kapittel 13 om grensekryssende transport følges. Dette gjelder både farlig avfall og ikke-farlig avfall.
Operatøren, som ansvarlig for eksport, vil ha ansvar for søknad om eksporttillatelse og står som eksportør på dokumentene. Regelverket er komplekst og innebærer blant annet at det skal foreligge tillatelse til eksport/import fra henholdsvis avsenderlands og mottakerlands (og eventuelt transittlands) forurensningsmyndighet. Tillatelsen skal spesifisere aktuell avfallsfraksjon til aktuell

mottaker med valgt transportør. Det er ikke tillatt å eksportere farlig avfall til land som ikke er medlem av OECD.

Oljeholdig vann som overføres til transporttankere for råolje og som deretter transporteres direkte fra offshore installasjon til utenlandsk havn vil ifølge norske myndigheter omfattes kun av avfallsforskriftens kapittel 13 om grensekryssende transport og skal ikke deklareres i avfallsdeklarering.no.

Dersom en avfallsaktør utfører papirarbeidet og står som eksportør i eksportdokumentene, trenger avfallet ikke deklareres før eksport dersom avfallet ikke fysisk leveres til aktøren på land.

Dersom en operatør utfører papirarbeidet og står som eksportør i eksportdokumentene, men avfallet skal mellomlagres på land før transport til utenlandsk havn, skal avfallet deklareres til en aktør som har tillatelse til mellomlagring av den typen avfall.

5.4.5 Kvikksølvholdig avfall

Kvikksølv fra reservoaret kan ved produksjon forurense materialer i produksjonssystemer. For å hindre at kvikksølv blir ett miljøproblem i avhending av avfall, resirkulering og gjenbruk må selskapene undersøke om kvikksølv i utstyr kan medføre ett miljøproblem i den videre verdikjede for hver enkelt plattform (evt. enda mer spesifikt utstyr).

Metallisk kvikksølv eller kvikksølv i avleiringer, eksempelvis på prosessutstyr, kan utgjøre et miljøproblem i resirkulering av metall selv om konsentrasjonen i avfallet/metallet totalt sett er under farlig avfallsgrensen. Dersom selskapet ikke kan verifisere at prosess stål ikke er kontaminert med kvikksølv, skal alt stålet håndteres som om det er kontaminert. Rensemetode som velges må være egnet for den form kvikksølv foreligger på. Avhending av forurenset masse skal følge avfallsforskriften og må unngå omdanning til farlige former av kvikksølv. Resirkulering ved omsmelting av stål bør skje ved anlegg som renser kvikksølv i avgasser.

For vurdering om håndtering av kvikksølvholdig avfall generelt (både metall og annet avfall med kvikksølv) vil det være relevant å både oppgi konsentrasjoner målt i atmosfæren over avfallet og konsentrasjonen i selve avfallet.
Når formålet er klassifisering av avfallet som farlig avfall eller ikke, vil det være konsentrasjonen i selve avfallet som er gjeldende. Avfallsklassifisering som kvikksølvholdig avfall krever at konsentrasjonen overskrider grenseverdi for farlig avfall for kvikksølv. Det vil uansett være nødvendig å oppgi at det er kvikksølv i avfallet.
Når formålet er å vurdere arbeidsatmosfære og annen risiko vil også målinger i atmosfæren være relevant, se også retningslinje 132.

5.5 Radioaktivt avfall

Radioaktivt avfall kan omfatte både radioaktivt avfall som oppstår i forbindelse med petroleumsaktiviteten, samt radioaktive strålekilder (heretter omtalt som radioaktive kilder) som skal kasseres. Kapittel 5.5 omhandler radioaktivt avfall generert i petroleumsaktiviteten, mens håndtering av kasserte radioaktive kilder omtales i kapittel 5.6.3. For arbeid med lavradioaktiv avleiring (LRA), og så kjent som Natural Occuring Radioactive Material (NORM), se for øvrig Offshore Norges håndbok «Arbeid sikkert med LRA».

5.5.1 Definisjon og inndeling av radioaktivt avfall

I Forskrift om forurensningslovens anvendelse på radioaktive stoffer og radioaktivt avfall er det definert hva som forvaltes som radioaktivt avfall. Det er gitt nuklidespesifikke grenser for spesifikk aktivitet i forskriftens vedlegg 1a). Avfall som er over grensene regnes som radioaktivt avfall.

Det er også gitt nuklidespesifikke grenser for spesifikk og total aktivitet for deponeringspliktig radioaktivt avfall. Radioaktivt avfall med aktivitet over begge grensene må sendes til deponi spesielt beregnet på denne typen avfall. Avfallet kan alternativt reinjiseres, forutsatt godkjent utslippstillatelse.

Verdiene i tabellen nedenfor viser grensene for når avfall skal anses å være radioaktivt og når det radioaktive avfallet er deponeringspliktig. Verdien skal beregnes som summen av de tre nuklidene Pb-210, Ra-226 og Ra-228. Når avfallet er klassifisert som deponeringspliktig skal avfallet sluttdisponeres i anlegg med spesiell tillatelse for dette.

	Grenseverdi for radioaktivt avfall	Grenseverdi for deponeringsplikt for radioaktiv avfall	
Radionuklide	Spesifikk aktivitet (Bq/g)	Total aktivitet (Bq/år)	Spesifikk aktivitet(Bq/g)
Pb-210	1	10 000	10
Ra-226	1	10 000	10
Ra-228	1	100 000	10

Radioaktivt avfall med aktivitet over 10 Bq/g klassifiseres som Kategori I (for eksempel 3025-1); radioaktivt avfall med aktivitet mellom 1 Bq/g og 10 Bq/g klassifiseres som Kategori II (for eksempel 3025-2).

Det er krav til gammaspektrometrianalyse for avfall som blir deponert i nasjonalt LRA-deponi. Dersom det er foretatt gammaspektrometrianalyse og summen av enkeltnuklider viser under 1 Bq/g er avfallet å se på som endelig friklassifisert mht radioaktivitet. Slutthåndtering skal i dette tilfelle skje basert på avfallets øvrige kjemiske/miljømessige egenskaper.

5.5.2 Prinsipper for måling/identifikasjon av radioaktivt avfall

Ved mistanke om radioaktivt avfall bør det ved åpning av produksjons- og dreneringssystemer, rørledninger samt ved uttrekking av brønnverktøy foretas målinger for å identifisere eventuelt radioaktivt avfall. Utførende personell skal informeres om farer og vernetiltak. Egnet instrument (geigerteller med tilleggsprobe) skal være tilgjengelig.

Aktivitetsbestemmelse (bestemmelse av Bq/g) skal utføres ved bruk av kvalitetssikrede metoder enten ved screening av lagringsbeholdere eller representative prøver ved bruk av kalibrert håndholdt utstyr, eller ved laboratorieanalyse av representative prøver. Verdiene brukes ved utfylling av avfallsdeklarasjon. For deponeringspliktig radioaktivt avfall er det krav om å dokumentere spesifikk aktivitet for hver enkelt nuklide ved gammaspektrometri, samt analyse av oljeinnhold for hvert enkelt kolli/fat.

Ved bruk av håndholdt måleutstyr vil en ikke kunne bestemme innholdet av Pb-210. Vanligvis ligger nivået av radioaktivt bly på ca. 10-20 % av radiumnivået. Det er vanligvis kjent på forhånd hvorvidt en bestemt installasjon har unormalt høye nivå av radioaktivt bly.

5.5.3 Prinsipper for håndtering av radioaktivt avfall

Radioaktivt avfall skal ikke blandes sammen med annet avfall og ulike typer radioaktivt avfall skal ikke sammenblandes dersom dette kan medføre fare for forurensning eller skape problemer for den videre håndteringen av avfallet. Det ikke er tillatt å fortynne radioaktivt avfall med den hensikt å komme under grensene for radioaktivt avfall.

Den som håndterer (fellesbetegnelse for mottak, mellomlagring, behandling og annen disponering av radioaktivt avfall) radioaktivt avfall skal ha tillatelse fra Statens strålevern. Den som ikke har tillatelse til å håndtere farlig avfall, men som likevel håndterer radioaktivt avfall som ikke er deponeringspliktig, skal ha tillatelse fra Statens strålevern. Uansett stiller strålevernforskriftens § 16 krav til at bedrifter som håndterer radioaktivt avfall skal ha strålevernskoordinator, med kompetanse innen strålevern.

Deponeringspliktig radioaktivt avfall, skal leveres til mottaker som har godkjenning for å håndtere deponeringspliktig radioaktivt avfall. Det radioaktive avfallet skal leveres minst 1 gang pr. år. Det skal gis tilstrekkelige opplysninger om avfallets opprinnelse, innhold og egenskaper, slik at den videre håndteringen av avfallet kan skje på en forsvarlig måte. Når avfallet leveres, skal deklarasjonsskjema fylles ut. Emballasjen skal merkes tydelig med deklarasjonsskjemaets løpenummer. Merkingen må tåle fysiske påvirkninger.

Den som håndterer radioaktivt avfall, er ansvarlig for å påse at avfallet som mottas fra virksomheter, er deklarert og skal sørge for at deklarasjonsskjema følger alle leveranser ved videreleveringe.

Skrapmetall og stål (rør, ventiler, tubing) der det blir påvist radioaktivt belegg/kontaminering av radioaktivt avfall skal ikke benytte deklarasjonsskjema. Grunnen er at vekten av det radioaktive belegget som regel er svært lav sammenliknet med metallvektene. Avfallet oppstår først når utstyret har gjennomgått dekontaminering (spyling, mekanisk/kjemisk renseprosess) og fra dette tidspunktet inntrer også kravet til bruk av deklarasjonsskjema. Denne type forsendelse må likevel merkes tilstrekkelig som mulig radioaktivt avfall. Avfallet må også sikres med for eksempel forsegling for å hindre spredning av radioaktive stoffer. Radioaktivt avfall som oppstår etter dekontaminering av skrapmetall skal deklareres med operatør som avfallsprodusent.

5.5.4 Krav til merking/deklarasjon under farlig gods regelverk

Farlig gods regelverket (IMDG/ADR) stiller uavhengig av regelverket for farlig avfall krav dersom det radioaktive belegget i kontaminert utstyr har en spesifikk aktivitet over 10 Bq/g for Ra-226, Ra-228 eller Pb-210, noe som innebærer utfylling av farlig gods dokumentasjon. Det samme kravet vil gjelde for forsendelse av bulkmasser av deponeringspliktig radioaktivt avfall > 10 Bq/g for de samme nuklidene, som dermed innebærer utfylling både av farlig gods skjema og deklarasjonsskjema for farlig avfall og radioaktivt avfall.

5.6 Annet avfall

5.6.1 Smittefarlig avfall

I henhold til Forskrift om smittefarlig avfall fra helsetjeneste og dyrehelsetjeneste mv. er smittefarlig avfall definert som ”avfall fra medisinsk behandling eller veterinærbehandling og/eller tilhørende undervisning, forskning og diagnostikk som inneholder levedyktige mikroorganismer eller deres toksiner som kan forårsake sykdom hos mennesker eller andre levende organismer”. Smittefarlig avfall *vil derfor i Offshore Norge sammenheng* hovedsakelig være avfall fra helsekontorer/medic som inneholder stikkende og skjærende gjenstander med smittefare, samt avfall fra sårvask og blodige bandasjer. Smittevernsutstyr er også aktuelt avfall i denne kategorien.

Smittefarlig avfall må samles og forsendes i godkjente beholdere tiltenkt dette formålet. Fraksjonen er ikke underlagt kapittel 11 om farlig avfall i avfallsforskriften og avfallet skal derfor ikke følges av deklarasjonsskjema for farlig avfall, men må transportklassifiseres og merkes i henhold til ADR/IMDG og følges av transportdokument for farlig gods.

En del mottaksanlegg for farlig avfall innehar ikke tillatelse til å motta smittefarlig avfall, og man har normalt ikke tillatelse til å omemballere slikt avfall. Avfallet må derfor pakkes slik at det kan sendes direkte til sluttbehandling. Det kan være behov for både primær og sekundær emballasje i tillegg til ytteremballasje. Avfallsaktør kan kontaktes for råd og veiledning vedrørende transport og viderehåndtering av denne type avfall. Krav til dokumentasjon og arkivering av dette må overholdes som beskrevet i Smittevernsforskriftens § 8. Det vises for øvrig til informasjon fra DSB om krav til emballering (Forsendelse av smittefarlig biologisk materiale).

5.6.2 Eksplosiver

Eksplosiver i form av for eksempel sprengladninger, nødbluss og nødraketter er underlagt avfallsforskriftens kapittel om farlig avfall, men det skal ikke følge med deklarasjonsskjema for farlig avfall siden slikt avfall ikke omfattes av avfallsforskriftens § 11-5 til § 11-18. Materialet skal transportklassifiseres i henhold til ADR/IMDG regelverket og følges av annet transportdokument for farlig gods. Det må pakkes forsvarlig, fortrinnsvis i original emballasje, i tydelig merkede kasser og sendes med båt inn til land for så å returneres til forhandler.

Den som produserer, importerer eller forhandler eksplosiv vare eller produkter som inneholder eksplosiv vare, plikter å ta tilsvarende varer i retur når de skal tas ut av bruk og kasseres. De eksplosive varene og produktene skal leveres godkjent mottak eller virksomhet med tillatelse til tilintetgjøring, dersom virksomheten ikke selv har tillatelse til tilintetgjøring (Forskrift om håndtering av eksplosjonsfarlig stoff, § 16-2). Mottaksanlegg for farlig avfall har normalt ikke tillatelse til å motta eksplosiver. Men avfallsaktør kan kontaktes for råd og veiledning vedrørende transport og viderehåndtering av denne type avfall, dersom leverandør av varen er ukjent. Hovedregel er altså retur til leverandør.

5.6.3 Innkapslede radioaktive kilder

Innkapslede radioaktive kilder som tas ut av bruk, men som ikke skal kasseres, returneres til forhandler i tråd med returplikten gitt av Strålevernforskriftens § 14. Utstyret leveres tilbake til leverandør i avtalt returordning og skal ikke deklareres som radioaktivt avfall.

Kilder som er kasserte og som ikke kan returneres, skal deponeres i Norge og håndteres i henhold til forskrift 1. juni 2004 nr. 930 om gjenvinning og behandling av avfall kapittel 16. I slike sammenhenger skal avfallet deklareres i avfallsdeklarering.no (med avfallskode 3911-1). De radioaktive kildene leveres til Institutt for Energiteknikk (IFE) sitt Radavfallsanlegg på Kjeller.

Ved transport av radioaktive kilder gjelder IMDG/ ADR regelverket for farlig gods (klasse 7).

5.7 Emballasje og lastbærer

5.7.1 Bruk av emballasje

Alt avfall som er klassifiseringspliktig i henhold til gjeldende regelverk om transport av farlig gods (ADR og IMDG) krever UN-godkjent emballasje. Det forutsettes at krav om emballasje gitt i nevnte regelverk er tilfredsstilt. Generelt kommenteres:

- Emballasjen skal ikke fylles med mer enn 90 % av totalt volum.
- En tommelfinger regel sier at alt avfall som er etsende, for eksempel syrer eller baser med ADR/IMDG-klasse 8, bør emballeres på plastemballasje.
- En annen hovedregel ved bruk av fat er at fast avfall tømmes på klemringsfat og væsker tømmes på spunsefat.
- Big bags skal ikke brukes til transport av væsker, da dette kan medføre utslipp. Da kaks og oljefiller/absorbenter kan inneholde væsker, bør dette altså ikke transporteres i bigbags.

5.7.2 Merking av emballasje

All emballasje med innhold av farlig avfall skal alltid merkes med:

- Deklarasjonsnummer

Med «emballasje» menes her beholderen eller den separate enheten som avfallet leveres i og sammen med. Merkingen skal sikre en tydelig kobling mellom avfallet og deklarasjonen.
Dersom bare selve innholdet leveres til avfallsmottaket (f.eks ved bulkleveranse), anses avfallet ikke som emballert iht avfallsforskriftens §11-12.

Dersom avfallet i tillegg er klassifisert som farlig gods skal det også merkes med

- UN-nummer
- Fareseddel
- Proper shipping name (IMDG)

Emballasjen skal være påtrykt merking som viser at det er UN-godkjent emballasje. Det kan også være krav til miljømerking og orienteringspiler. I tillegg anbefales en nummerering av kolli (eksempelvis "kollinummer 1/10, 2/10 osv.").
Hvert kolli i en container skal merkes med deklarasjonsnummer (og eventuelt fareseddel/UN-nummer dersom det er farlig gods).

5.7.3 Tom-emballasje

"Tom-emballasje" som ikke er rengjort, der innholdet har vært merkepliktig stoff, klassifiseres som farlig avfall; emballasje med innhold av farlige stoffer, med avfallskoder og EAL-kode som angitt i vedlegg 2a. Nærmere forklaring er gitt i vedlegg 1.

Tom og tørr emballasje kastes som plast/metall etter emballasjens material. Dette gjelder ikke dersom innholdet var merket "giftig".

5.7.4 Valg av lastbærer

Ved valg av lastbærer skal det tas hensyn til at avfallet skal transporteres uten fare for søl og utslipp på båt og i videre logistikk-kjede på land. Det skal også tas hensyn til at avfallet skal kunne tømmes på en forsvarlig måte. Noen presiseringer er

- Flytende avfall skal fortrinnsvis transporteres i bulk, alternativt skal det transporteres i enheter som er designet og godkjent for dette. Eksempelvis skal slop ikke transporteres i mudskipper, med mindre de er tette, og designet for væsker og flytende avfall. Valg av lastbærer bør gjøres utfra en risikovurdering for å sikre mot søl, utslipp og forurensning. Ved forsendelse av farlig gods/last (eksempelvis brannfarlig avfall) skal lastbærer være UN-godkjent for typen last.
- Komprimatorer er normalt ikke egnet til transport av kjemikaliesekker, og skal heller ikke benyttes til oljeholdig avfall, da slikt håndtering kan medføre søl og utfordringer knyttet til rengjøring etter tømming.
- Avfall skal sendes i egen lastbærer (ref Offshore Norge retningslinje 116, kap 5.3). Det betyr at avfall og produkter skal ikke sendes i samme lastbærer. For mottakeranlegg vil det av logistikkmessige årsaker være hensiktsmessig at farlig avfall og ikke-farlig avfall lastes i separate lastbærere.

5.7.5 Volumreduksjon

Volumreduksjon ved komprimering og/eller kverning reduserer transportbehov og antall løfteoperasjoner offshore og onshore. Volumreduksjon er gunstig med tanke på både logistikk, plassbesparelse og håndtering. Kostnad til avhending av selve avfallet er normalt sett knyttet til vekt. Ved komprimering av enkelte avfallsfraksjoner må det tas hensyn til sikkerhet både for personell offshore og for mottaksapparatet.

5.8 Basiskarakterisering av avfall som skal deponeres

Dersom operatør skal sende avfall til deponering uten videre forbehandling, gjelder spesifikke retningslinjer vedrørende basiskarakterisering. Disse er beskrevet i Veileder til karakterisering og mottakskontroll av avfall til deponi. Alt avfall som skal deponeres skal basiskarakteriseres, og i noen tilfeller gjelder også krav om utlekkingstester. Operatør må følge opp hvordan avfallskontraktør utfører denne. Aktuelle avfallstyper er blåsesand, betong, gips, isolasjon m.m.

5.9 Sikkerhetsrådgiver for transport av farlig gods på vei

Enhver virksomhet hvis aktiviteter omfatter transport av farlig gods, eller emballering, lasting, fylling eller lossing i den forbindelse, skal ha utpekt en eller flere sikkerhetsrådgivere for transport av farlig gods. Operatøren bør av den grunn enten ha sin egen eller ha tilgang på en sikkerhetsrådgiver for håndtering, emballering og transport av farlig gods.

5.10 Avvik og korrigeringer

Når avfall er mottatt av avfallskontraktør/-mottaker og det oppdages feil (i forhold til regelverk, kontrakt, styrende dokumentasjon, etc), skal det gis tilbakemelding til avfallsprodusenten om dette. Når det avdekkes feil i håndteringen eller deklarering av avfallet som kan føre til fare for helse eller miljø, skal dette rapporteres til operatøren som avvik.

Dersom det mangler deklarasjon på et farlig avfall skal det registreres avvik. Fullmakt kan brukes dersom det mangler deklarasjon. Deklarasjoner som er opprettet på fullmakt vises i avfallsdeklarering.no.
Alle endringer i avfallsdeklarering.no vises i løsningen som korrigerte deklarasjoner. Dersom det ikke har helse- eller miljømessige konsekvenser er det normalt ikke nødvendig å avviksregistrere omklassifiseringer. Tilbakemelding om slike korrigeringer avtales mellom partene.

Følgende er eksempler på situasjoner som normalt vil være aktuelt å registrere avvik:

- Manglende deklarasjonsskjema for farlig avfall
- Manglende GOMO-skjema ved levering av bulkleveranser
- Detektert farlige nivåer av H_2S og/eller LEL i slopleveranser
- Dårlig/manglende sikring av last
- Bruk av feil type lastbærer
- Manglende/feil merking av avfall
- Sammenblanding av avfall
- Søl/lekkasje fra emballasje eller lastbærer
- Skade på lastbærer
- Andre farlige forhold

Deklarasjonsskjema for farlig avfall er grunnlag for registrering, fakturering og rapportering av avfall, og er normalt grunnlag for operatørens miljørapportering.

Oppdages avvik fra interne retningslinjer for avfallshåndtering, skal dette rapporteres internt i selskapet på lik linje med annen avviksrapportering.

Ved avvik som kan ha helsemessig konsekvens bør operatøren gi tilbakemelding til involverte parter, inkludert avfallskontraktør, om iverksatte tiltak.

5.11 Gjenvinning

Gjenvinning defineres som et samlebegrep for alle disponeringer som benytter avfall til erstatning for nye materialer eller ressurser som f.eks.

- gjenbruk/ombruk
- material-/energigjenvinning
- forbrenning/destruksjon med energiutnyttelse

Gjenvinning omfatter ikke følgende disponeringsløsninger:

- forbrenning uten tilstrekkelig energiutnyttelse
- deponering (fyllplasser med eller uten gassuttak)
- utslipp til sjø etter rensing/behandling

Ved beregning av gjenvinningsgrad kan følgende brukes:

- Materialgjenvinning regnes som 100 % gjenvinning dersom ikke annet spesifiseres.
- For forbrenning med energiutnyttelse bør det siste års gjennomsnittlige energiutnyttelsesgrad legges til grunn
- Vann som slippes til sjø etter rensing/behandling trekkes ut av totalmengden ved beregning*

*Det anbefales av utslipp vann til sjø rapporteres separat som resipient eksempelvis beskrevet som «discharge of water to sea after treatment».

For kalkulering av måltall knyttet til gjenvinning i CSRD må bestemmelser i EU-regelverket hensyntas.

5.12 Fargekoding og merking

Den nasjonale ordningen med sorteringsmerker med standardiserte piktogrammer er utviklet gjennom et bredt samarbeid med over 50 aktører.

Det anbefales å bruke skilt/merking med symbol og norsk/engelsk tekst. Fargekoder og regler for bruk er beskrevet på https://sortere.no/sorteringsmerker. Som utfyllende informasjon kan det om nødvendig brukes informasjonsplakater.

6 MÅLTALL, AVFALLSRAPPORT, OG MILJØREGNSKAP

6.1 Måltall

Måltall/prestasjons indikatorer for avfallsmengder og styring bør etableres. Dette for å gi en oversikt over hvordan arbeidet med reduksjon av avfallsvolum går. Nedforstående opplisting er eksempler på måltall som kan brukes. Måltall må velges ut fra type aktivitet eller behov.

Borerelaterte væsker og avfall:
Mengde avfall pr meter boret
Mengde avfall pr seksjon eller brønn
Gjenbrukgrad av borevæske
Gjenvinningsgrad borekaks
Gjenvinningsgrad flytende boreavfall

De to siste vil synliggjøre hvor mye olje som er gjenvunnet fra kaks og flytende boreavfall. Dersom tørrstoff brukes som toppdekke eller på annen måte erstatter nye ressurser kan dette også inngå i gjenvinningsbegrepet.

Annet avfall
Sorteringsgrad
Gjenvinningsgrad ikke-farlig avfall og/eller farlig avfall
Avvik
Avfallsmengde pr oppholdsdøgn

Forslag til ulike beregningsgrunnlag for sorteringsgrad er vist i vedlegg 5 til retningslinjen.

Økonomisk:
Kostnad med avhending av avfall
Kostnad med avvik
Kostnad pr meter boret eller per brønn
Kostnad pr oppholdsdøgn
Kostnad pr tonn/kg avfall pr produsert fat

Det bør gis en avfallsrapport (gjerne månedlig) om resultater til hver avfallsproduserende enhet for å kunne gi overvåkingsmulighet, ros eller ris (f. eks. offshoreinnretninger, forsyningsbaser, fartøyer, kontorbygg). En tilbakemelding i form av en avfallsrapport er til for motivering og oppfølging av måltall, både onshore på forsyningsbasen og offshore, f. eks. i sikkerhetsmøter (HMS møter). Avfallsrapporten bør presentere resultatene (statistikk) både som tall og grafisk, og samtidig vise trender, samt informere om fremtidige fokusområder, m.m. En riktig pedagogisk fremstilling av resultatene gir bedre forståelse og virker motiverende.

Plattform/avfallsproduserende enhetsnivå:
- Avvik
- Sorteringsgrad
- Mengde/avfallsmengdefrekvens

Selskapsnivå
- Gjenvinningsgrad - totalt alle fraksjoner
- Kostnader

6.2 Miljøregnskap

Et miljøregnskap er et viktig tiltak for å få en oversikt over utslipp og avfall fra en virksomhet. Det gir også en mulighet til å måle og overvåke utvikling over tid, f. eks. effektiviteten av tiltak for å forbedre avfallsstyringen.

Miljøregnskap er en historisk kunnskapsbase for vurdering av miljøstatus og grunnlag for valg av miljøtiltak.

Miljøregnskapet skal som minimum ivareta krav til ekstern rapportering (f.eks. Miljødirektoratets årsrapport) og eventuelt interne krav og behov i bedriften. Dette gjelder for ilandført avfall, injisert avfall og alle utslipp.

Det anbefales å registrere alt avfall i bedriftens miljøregnskap. Miljøregnskapet bør være databasebasert, f.eks. Excel, TEAMS, NemsAccounter. Databasen bør gjelde for offshoreinnretninger, flotell, fartøyer og landanlegg (prosess, kontor, baser). Det bør avtales med avfallskontraktør hvilken periodifisering som skal anvendes ved rapportering/registrering, om det skal være basert på fakturerte mengder eller mengder ferdigstilt i avfallsdeklarering.no (periode når karantenetid er passert). Det anbefales videre at avfallsleverandør forespørres om mengderapporter på deklarasjonsnivå for å sikre 1-1 forhold mellom deklarerte og rapporterte mengder.

6.3 Rapportering

Når det gjelder årsrapportering til Miljødirektoratet, skal det kun innrapporteres avfall produsert fra offshoreinnretninger der boring/brønnaktivitet og/eller produksjon foregår. Dette omfatter også flotellvirksomhet som er tilknyttet en innretning.

I tillegg skal avfall som oppstår som følge av rengjøring av tanker som operatør disponerer på båter (ref. avfallsforskriften § 11-8) også rapporteres siden det oppstår som en direkte følge av operasjon på installasjonen. Dette gjelder både rengjøring som skjer når fartøy ligger ved kai og når fartøy rengjør tank under fart. Klassifisering etter vedlegg 2b bidrar til å identifisere avfall som har oppstått i denne prosessen.

Avfall produsert fra rørleggings-aktivitet og støttevirksomheten, som f.eks. fra forsynings- og stand-by-tjenesten (fartøyer, basevirksomhet), skal ikke innrapporteres av operatørene til Miljødirektoratet.

Avfallsmengder rapporteres i tonn.

Rapporteringskrav er hjemlet i Lov om vern mot forurensning og om avfall av 13. mars 1981 nr.6 (Forurensningsloven). Operatørene skal utarbeide utslippsrapporter hvor alle operasjonelle utslipp og all akutt forurensning rapporteres. For felt med flere installasjoner som dekkes av en utslippstillatelse skal tallene rapporteres for hver enkelt installasjon. Radioaktivt avfall skal ikke rapporteres i utslippsrapporten til Miljødirektoratet, men skal inngå i den årlige rapporten til Statens Strålevern.

Operatørene skal legge inn alle utslippsdata og all tekst som er nødvendig for generering av utslippsrapporten i den felles utslippsdatabasen ”Footprint» innen 15.mars året etter rapporteringsåret.

Miljødirektoratets M-107 «Retningslinjer for rapportering fra petroleumsvirksomhet til havs» og Direktoratet for Strålevern og Atomsikkerhets «Retningslinjer for rapportering av radioaktive stoffer fra petroleumsvirksomheten» legger føringer for rapporteringen.

Videre legges føringer fra det nye EU-direktivet som trådte i krav i 2024 (Corporate Sustainability Reporting Directive, CSRD) hvor det stilles høyere krav til rapportering av bærekraftsinformasjon enn tidligere regelverk. Direktivet vil også kreve at bærekraftsrapporteringen skjer i tråd med en ny, europeisk standard. Ved CSRD innføres obligatoriske rapporteringskrav, samt europeiske standarder for bærekraftsrapportering (European Sustainability Reporting Standards, ESRS). Omfanget av

rapporteringen er basert på prinsippet om dobbel vesentlighet – en vurdering av hvilken påvirkning selskapets virksomhet har på omgivelsene (vesentlig påvirkning) og hvilken påvirkning ulike bærekraftstemaer har på selskapets økonomiske resultater (finansiell vesentlighet). Hovedformålet med ESRS er å kreve at selskapene rapporterer på konsekvenser, risikofaktorer og muligheter på en relevant og sammenlignbar måte. I denne sammenheng er ESRS E5 mest relevant. ESRS E5 fastsetter rapporteringskrav knyttet til virksomhetens ressursforbruk, inkludert ressurseffektivitet og utnyttelse, bærekraftige innkjøp, bruk av fornybare ressurser samt håndtering av avfall.

7 KONTRAKTSKRAV

De fleste selskapene har standard HMS kontraktsklausuler som regulerer kontraktørenes krav til styringssystemer (eksempelvis ISO-14001), prekvalifisert i Magnet JQS (inkludert NORSOK standard S-006), HMS måltall, etc. som vil være dekkende for de aller fleste kontrakter.

For å bidra til enklere operasjoner kan det med fordel legges inn i avfallskontrakter opsjoner for tredjepartsdeltakelse slik at operatøren har anledning til å inkludere andre operatører, i forbindelse med leteboring (kortsiktig oppdrag i regionen) og/eller felt i produksjon som har behov for kortsiktige eller langsiktige tjenester i samme region/forsyningsbase. Dette skjer i samråd med leverandør av tjenestene for å sikre tilstrekkelig kapasitet. Det bør for øvrig reguleres i kontrakter at avsender/avfallsprodusent i god tid melder fra til avfallsmottaker når større partier avfall skal transporteres til land slik at denne kan planlegge for tankkapasitet på anlegget og personell.

For farlig avfall og radioaktivt avfall skal det stilles krav om sporbarhet av avfallet.

Det anbefales at operatør skaffer seg en oversikt over benyttede behandlingsanlegg for ulike avfallsfraksjoner og sikrer at disse innehar nødvendige tillatelser fra myndighetene.